

pp

ptujski

perutninar

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
IN KOOPERANTOV
MESOKOMBINATA PERUTNINA PTUJ
LETO VII. ŠT. 4 APRIL 1983

11325451

Naš vsakdan kroji delovni človek

Konferenca OOZS kot koordinator dela IO OOZS posameznih TOZD in DSSS je svojo vlogo izvedla tudi v preteklem letu, ko je bilo izvoljeno novo predsedstvo konference. Že pred 1. sejo novoizvoljenega predsedstva je bila postavljena odgovorna odločitev, dati mnenje na predlog za imenovanje kolektivnega poslovodnega organa. To je le en primer, ki kaže, da je konferenca OOZS v svojih odločitvah posredno odgovorna vsem zaposlenim v DO. Da bi se aktivnost konference odražala čim širše, so za to bile izvoljene in zadolžene posebne komisije konference, katerih delovanja pa žal ni dovolj čutiti. Aktivno deluje le komisija za šport, ki je v zadnjem letu aktivnosti razširila še na več športnih oz. rekreacijskih zvrsti.

Prek konference OOZS smo naše delavce obveščali o gospodarjenju, tako za DO kot za republiko oz. zvezo, ob tem pa se ni zanemarjala tudi socialna plat zaposlenih. Načrt navodil za spremljanje in ugotavljanje socialnega stanja de-

lavcev so na pobudo konference OO ZS pripravile strokovne službe delovne organizacije. Ukrep za izboljšanje socialne varnosti delavcev z najnižjim osebnim dohodkom je bil storjen v tej smeri, da se jim je osebni dohodek dvignil na najnižjo možno stopnjo 10.000 din. Poleg tekočih sindikalnih aktivnosti je konferenca OO ZS bila tudi nosilec razprav o periodičnih obračunih, za ZR za leto 1982, prav tako pa tudi razprav o spremembah ter dopolnitvah srednjeročnih planskih dokumentov in o vseh samoupravnih aktih, ki so se v tem obdobju sprejemali ali dopolnjevali.

NAŠ MOTO JE STABILIZACIJA

Pri vseh obravnavah oz. razpravah ne glede na vsebino je bil prisoten moto »stabilizacija«. Namreč zanemarjanje izvajanja stabilizacijskih ciljev pomeni kršitev delovnih nalog, kar se ne bi smelo pojavljati, ampak nasprotno stre-

meti za čim doslednejšim izvajanjem. Le s takšnim delom bo dan družbi doprinos, ki bo občuten tako v delovni organizaciji kot izven nje ter je za sedanje gospodarsko stanje še kako pomemben. O teh ciljih je bilo veliko izrečenega v letu 1982 na obeh kongresih ZS, republiškem in zveznem. V pripravi na kongrese so stekle na pobudo konference OO ZS razprave v vseh delovnih sredinah.

Iz navedenega je razvidno, da je konferenca OO ZS v Perutnini Ptuj bila nosilec razprav vseh pomembnih dogodkov značilnih za DO in širšo družbeno skupnost.

Za pregled celotnega dela sta na pobudo predsedstva konference bila organizirana v februarju 1983 dva letna članska sestanka, namesto ločenih za vsako OO ZS in konferenco. IO OO ZS Mesne industrije je zaradi številčnosti kolektiva organiziral letni članski sestanek ločeno, vodstva vseh ostalih sindikalnih organizacij TOZD ter DSSS pa skupnega. Slednjega so se udeležili tudi delegati TOZD Mesna industrija tako, da je bila zagotovljena sklepčnost za istočasno izvedbo letne konference OO ZS. Pregled dela do letne konference je bil podan na tem sestanku, pozneje pa so stekle še nekatere aktivnosti.

Pozabilo se ni na žene, ki so 8. marca praznovala oz. imele svoj dan. Ne bomo rekli praznik, saj je bil prav tako deloven kot vsi drugi. Le z nekaj besedami pozornosti in skromnim spominkom se je žene spomnilo, da so v veliki meri udeležene v proizvodnem procesu in na ostalih delih. V nekaterih TOZD številč-

no žene prevladujejo, kar pomeni, da je delež žena velik in ga je potrebno enakovredno spoštovati.

Delovni čas, ki ureja prihode na delo in z dela je bil med drugim tudi tema pogovorov na konferenci OO ZS, kjer se je poskušalo ob prehodu na poletni delovni čas najti najprimernejšo varianto, ki bi ustrezala vsem zaposlenim.

Vse zadane cilje in naloge konference je ta več ali manj uspela reševati in usmerjati ugodno, premalo pa je bilo storjenega še na področju nagrajevanja po vloženem delu. Pa vendar so tudi pri tem storjeni že prvi koraki, izkušnje pri delu samem pa bodo pokazale pot za nadaljevanje oziroma dograjevanje tega procesa.

PRED NAMI SO ŠE VELIKE NALOGE

V vseh ozirih je pred konferenco OOZS in pred nami vsemi še veliko nalog, s katerimi se bo potrebno spoprijeti, saj je naš delovnik vedno bolj pester glede na razne ukrepe gospodarjenja. Konferenca bo morala biti tista, ki bo delovnim ljudem posredovala pravilne informacije, ki bo bdela nad morebitnimi pojavi socialne ogroženosti, skratka bo delovala v smeri dobrega počutja vseh zaposlenih v njihovih delovnih sredinah.

Pred nami je praznik dela vseh delovnih ljudi 1. maj, ki naj nam bo s svojimi pridobitvami vodilo in zgled, da je delovni človek tisti, ki kroji naš vsakdan in našo prihodnost.

Za konferenco sindikata:
Marija Pešec

Zakaj še ne gradimo valilnice in farm za plemenske kokoši

Včasih je bil postopek od ideje do zamisli pa do pričetka gradnje nekega objekta zelo kratek. Danes je prepleten z birokratskimi in drugimi posegi in je zato mnogo, mnogo daljši.

Prepričani smo bili, da bomo pričeli z gradnjo že spomladi lanskega leta. Zakaj že nismo pričeli z gradnjo farm in valilnice za plemenske kokoši, bom poskušal na kratko pojasniti.

Vse je bilo pripravljeno za graditev objektov v Selah in v Kidričevem

Decembra 1981 je bila izdelana vsa dokumentacija za gradnjo objektov v Selah in v Kidričevem. Izdano je bilo lokacijsko dovoljenje ter pridobljena vsa potrebna soglasja k lokaciji in k projektno tehnični dokumentaciji.

Odkupljeno je bilo za gradnjo potrebno zemljišče, za kar je bilo sklenjenih 24 pogodb. Na tem mestu nimamo niti časa niti prostora, da bi lahko opisali vse težave, ki so nastajale pri nakupu. Izdelan je bil investicijski program ter podan zahtevek banki za kredit, ki pa ni bil odobren.

Nova spoznanja v tehnologiji proizvodnje valilnih jajc

Ko je bilo takorekoč že vse pripravljeno za začetek gradnje, smo v tehnologiji prišli do spoznanja, da prevelika koncentracija objektov ne zagotavlja možne proizvodnje. Pri tem je potrebno povedati, da imamo na razdalji 1 km oz. na kompleksu 2 km² tri farme (Sela, Trnovec in Kidričevo). Z dodatno graditvijo v Selah in Kidričevem bi se koncentracija še povečala. Zato je bilo potrebno poiskati nove primernejše lokacije.

Iskanje primernih lokacij

Iz raznih zapisnikov je razvidno, da smo pričeli z iskanjem

novih lokacij za širitev proizvodnje valilnih jajc že leta 1976. Ogledanih je bilo 43 lokacij na ožjem in širšem področju občine Ptuj. Velik del lokacij je pregledala komisija za prostorsko planiranje pri SO Ptuj. Nobena od teh prej ni odgovarjala tehnološkim ter ostalim veterinarsko sanitarnim zahtevam. V glavnem so bila kmetijska zemljišča in opuščene gramoznice. Nekaj lokacij nam je na našo zahtevo ponudil tudi Kmetijski kombinat Ptuj.

Po neuspešnem iskanju primernih lokacij smo se obrnili na izvršni svet SO Ptuj in zahtevali, da nam pomaga pri naših prizadevanjih za uresničitev srednjeročnih obveznosti. K sodelovanju smo pritegnili še Gozdno gospodarstvo Maribor, TOZD Gozdarstvo Ptuj. Pri tem je veliko pripomogel tudi naš predsednik KPO tov. Gojčič, ki se je osebno angažiral za rešitev problema zemljišč. Povedati moram, da so nam »gozdarji« ponudili v glavnem takšne lokacije, ki ustrezajo vsem pogojem sodobne proizvodnje plemenskih kokoši in valilnih jajc. Tri od štirih načrtovanih farm in valilnico plemenskih piščancev bomo gradili na teh lokacijah. To so: farmi plemenskih kokoši v Stojncih in Mali vasi ter farmo brojlerskih staršev v Kungoti in Valilnico v Markovcih. Pogodba o nakupu zemljišč je bila podpisana 24. 2. 1983. Pripomniti je potrebno, da je pri izbiri lokacij bila velika ovira Zakon o zaščiti kmetijskih zemljišč in Zakon o prepovedi gradnje objektov na pridobitnih kmetijskih površinah. Predlokacijske razprave na navedenih lokacijah so bile 17. 1. 1983 (zahtevane pa že 24. 12. 1982). Komisija je dala pozitivno mnenje k vsem lokacijam.

Izbira tehnološkega koncepta

Pri izbiri tehnološkega koncepta je bilo osvojeno enotno stališče, da se proizvodnja oz. vzreja starih staršev odvija na levem

bregu Drave, jugovzhodno od Ptuja, v zadostni oddaljenosti od vseh ostalih farm, od kooperantov in od naselij. Na tem področju bo zgrajena tudi valilnica plemenskih piščancev.

Izdelava lokacijske dokumentacije

Takoj po predlokacijskih razpravah, ki so bile 17. 1. 1983, je bil podan 18. 1. 1983 Projekti Ptuj zahtevek za izdelavo lokacijskih dokumentacij za farme Sojnci, Malo vas in Formin ter za valilnico plemenskih piščancev v Markovcih s posebno prošnjo, da se glede na veliko zamudo lokacijske dokumentacije izdelajo po hitrem potsopku. Kljub mnogim uregencam tudi s strani predsednika KPO še do danes ni izdelana nobena lokacijska dokumentacija. Na podlagi odloka SO Ptuj lahko izdela oz. potrdi lokacijsko dokumentacijo samo ptujski Biro za urbanizem za vse gradbene objekte, ki jih gradijo na ptujskem območju.

Izdelava projektno tehnične dokumentacije

V izdelavi so tri projektne dokumentacije.

a) Projektna dokumentacija za valilnico plemenskih piščancev. Priprava za izdelavo projekta oz. strokovne razprave s projektanti in tehnologi so trajale eno leto. Projekt zajema okrog 3.000 m² bruto površine oz. 57 različnih prostorov. V tem času je bil koncept večkrat menjan. Na voljo je bil tudi Zaloški projekt valilnice, ki pa po mnenju tehnologov ni ustrezal. Idejni projekt za valilnico je z naše strani bil potrjen 4. 3. 1983. Po pogodbi bo izdelana projektna dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja v 90 dneh, to je do sredine junija 1983.

b) Projekt za farme plemenskih kokoši je zahteval popolnoma nove študije in veliko razprav. Poleg cele vrste sprememb bodo

proizvodni objekti brez podpor-nih stebrov. Imamo pet tipskih projektov, vendar nobeden ne odgovarja najnovejšemu tehnološkemu procesu. Sanitarni objekt se v veliki meri razlikuje od vseh dosedanjih zaradi številnih veterinarsko sanitarnih zahtev.

c) Projekt zunanje ureditve je potrebno izdelati za vsako farmo in za valilnico.

Pripravljalna dela za začetek graditve

Februarja 1983 sta bila izdelana investicijska programa za farmo kokoši in za valilnico ter predložena Kreditni banki Maribor, poslovni enoti Ptuj. K programu pa ni bila predložena vsa potrebna dokumentacija, in to projektna dokumentacija, lokacijsko dovoljenje, samoupravni sporazum o izvozu perutnine, ekspertiza o onesnaženju okolja ter predračuni izvajalcev in dobaviteljev opreme. Pridobljeno je bilo sečno dovoljenje in posekan gozd v Markovcih in Stojncih.

Na vsaki lokaciji so bile izvršene geološke raziskave tal ter geodetski posnetki terena. Dogovorjeni so vodovodni in visoko napetostni električni priključki. Zemljišče v Stojncih, Mali vasi in v Markovcih je v glavnem odkupljeno, v Forminu pa je zemljišče javno dobro in bo na podlagi lokacijske dokumentacije potrebno pridobiti le pravico uporabe.

Na podlagi vsega, kar je navedeno in trenutne situacije ter del, ki jih moramo še opraviti, ocenjujemo, da se bomo lahko dogovorili z vsemi zaradi katerih kasni graditev, da bodo dela pospešili tako, da bi do sredine julija 1983 predložili banki vse manjkajoče dokumente, do konca julija pa izbrali izvajalca del in predložili SO Ptuj vso potrebno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Pred pričetkom graditve bomo morali na vsaki lokaciji izvršiti

(Nadaljevanje na 3. strani)

Sondiranje terena v Mali vasi, kjer bomo gradili novo farmo

Jemanje vzorcev za geološke raziskave na lokaciji v Stojncih

Janez Zemljarič obiskal našo delovno organizacijo

V ponedeljek, 25. aprila, je našo delovno organizacijo obiskal Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Slovenije, z delegacijo v kateri so bili še Franc Popit, član predsedstva SR Slovenije, Milan Knežević, predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo in drugi. Sodelovali so še predstavniki družbeno političnega življenja naše občine, ki so pred tem delegacijo sprejeli in jo seznanili z gospodarstvom naše občine.

Pri nas je člane delegacije seznanil z dosežki, težavami in usmeritvami Perutnine predsednik KPO, ki ni pozabil opozoriti na težave, katere nam povzroča zbirokratizirana administracija. Ta postaja prava rak rana za gospodarstvo, zaradi zavlačevanja pri pridobivanju najrazličnejših dovoljenj in soglasij. Izrazil je pripravljenost za tesnejše povezovanje perutnarjev Slovenije, povezovanje s proizvajalci surovin in na področju prodaje.

Drugi strokovni in vodilni sodelavci so delegacijo seznanili s prizadevanji za izboljšanje tehnologije, za boljše izkoriščanje dela, za organizacijo razplodnega centra hubbardove provincience za Jugoslavijo in širše območje. Seznanili so jih z izvoznimi prizadevanji, saj je znano, da izvoz nenehno povečujemo uvoz pa zmanjšujemo. Seveda so opozorili na mnoge objektivne težave, ki pri tem nastajajo.

Govora je bilo tudi o prizadevanjih za tesnejše dolgoročno sodelovanje s proizvajalci surovin za našo proizvodnjo in o pripravljenosti za sovlaganje. Opozorili so na negativnosti davčne politike, ki pesti predvsem kooperante, na anarhijo na področju odkupa divjadi pa tudi na administrativno zaviranje razvoja delovne organizacije zaradi ležernosti odgovornih institucij pri izdaji dokumentacije za investicijsko gradnjo.

»Redko se najdejo delovne organizacije, ki začnejo razpravo z bitko za razvoj produktivnosti,« je v uvodu poudaril Janez Zemljarič. »Mnogi kolektivi raje tarnajo in moledujejo za pomoč. Zanimiva je tudi dolgoročna orientacija v naložbe, predvsem v surovinsko bazo in v uveljavitev lastnega reprovromateriala. Zasledovanje teh ciljev je pravilno, saj ni pričakovati hitrega izboljšanja sedanjih težav. Zato je prav dati tudi vso podporo prizadevanjem za izvoz, čeprav imate velike obveznosti tudi do domačega trga,« je nadaljeval Janez Zemljarič.

V nadaljevanju so predsednik Izvršnega sveta in drugi gostje prijetno seznanili s težavami s katerimi se ubadajo v širši družbeni skupnosti ter s prizadevanji kako jih premagovati. Enotni pa so bili v obljubi, da bodo ukrenili vse kar bo v danih okoliščinah možno, za odpravo negativnosti, ki zavirajo naš razvoj. Razmišljali bodo tudi za sprostitev sredstev, če bodo to dovoljevali širši interesi, s čimer bi nam omogočili hitrejši razvoj.

Po končanem razgovoru so si gostje ogledali proizvodnjo v Mesni industriji. V popoldanskem času pa so imeli razgovore še v Kmetijskem kombinatu in z delegacijo iz Ormoža. L. C.

Na delovni praksi

Kot vsako leto imamo tudi letos srednješolci prakso v različnih delovnih organizacijah. Vendar se ta praksa razlikuje od prakse, ki so jo opravljali srednješolci po starem programu. Mislim, da je ta praksa bolj koristna, po eni strani pa je boljše, če bi imeli prakso en mesec, ker bi pač spoznali več različnih del.

Res je, da se z različnimi deli seznanimo v šoli, vendar pa to ni tako, kot če vidiš in pa sam poskušaš to tudi narediti. Praksa v času pouka pa je koristna tudi zaradi tega, ker stvari, ki se jih učimo med letom hitro pozabimo, če pa jih ne pozabimo pa jih ne znamo uporabiti pravilno. Na sedanji praksi pa nam pokažejo različna dela in tudi ni tako hudo, če narediš napako, zato ker te delavec opozori na to in ti pokaže, kako moraš prav narediti.

Vem pa, ko so srednješolci bili na praksi med letnimi počitnicami, je večina delavcev na dopustu in ti nihče ne more nameniti dovolj časa za razlago in potek dela, ki bi ga naj opravljal. Zato ker ne znaš, narediš več napak, ki pa ti jih tudi nihče ne popravi in delo, ki se ga tam naučiš, ne pozabiš, čeprav je napačno narejeno.

Frančka Murko

(Nadaljevanje z 2. strani)

še naslednja pripravljala dela:

- do gradbišč speljati visokonapetostni električni priključek,
- vodovodni priključek,
- urediti dovozne poti,
- telefonski priključek in
- postaviti zunanjo ograjo

Na koncu bi želel povedati še to, da je za vsako lokacijo (imamo jih 4) potrebno pridobiti najmanj po 8 soglasij k lokaciji ter najmanj po 6 soglasij k vsakemu

projektu. Sanitarna in veterinarska soglasja daje v vseh primerih republiška inšpekcija. Potrebno bo tudi okrog 400 soglasij od lastnikov zemljišč za elektriko, vodovod, kanalizacijo in telefon.

V grobem sem poskušal prikazati potek del in vzroke kasnitve. Pri vsem bi bilo potrebno spregovoriti še o celi vrsti drobnih del in o težavah, ki se pojavljajo zadnji čas, ko so zaostreni pogoji gospodarjenja. Š. Bolkovič

Ob obletnici ustanovitve OSVOBODILNE FRONTE

in

1. MAJU — PRAZNIKU DELA

iskreno čestitamo

SAMOUPRAVNI ORGANI

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

VODSTVA TOZD IN
DELOVNE ORGANIZACIJE

TER UREDNIŠTVO

Stališča in sklepi koordinacijskega aktiva sekretarjev osnovnih organizacij ZK

1. Na pobudo predsednika KPO je bil 21. 4. 1983 pogovor o delu in aktivnostih DPO, katerega so se udeležili sekretarji OO ZK, predsednik konference OO ZS in koordinacijskega sveta ZSMS, predsednik KPO ter vodja tajništva samoupravnih organov.

2. Tov. Gojčič je najprej komentiral razgovor predsednika CK ZKS z direktorji OZD o trenutnem gospodarskem položaju in podatkih gospodarjenja za prvo četrtletje, v nadaljevanju pa je kritično ocenil delo in aktivnost DPO v naši delovni organizaciji.

3. Posebni poudarki diskusije.

3.1. Delo in aktivnost DPO ter delovanje delegatskega sistema niso zadovoljivi — takoj pričeti s spreminjanjem stanja!

3.2. Na ravni DO se ustanovi koordinacijski aktiv OO ZK, ki ga sestavljajo sekretarji, izmed katerih se izbere vodja z mandatno dobo enega leta (do jeseni 1983 prevzame to dolžnost M. Korošec!). Sestanki so vsaki prvi tork v mesecu ob 14. uri.

3.3. Potrebna je pogostejša izmenjava informacij KPO — DPO.

3.4. Organizirati problemske konference ZK z obravnavo najaktualnejših tem.

3.5. Oceniti vzdušje po TOZD — od delovne discipline...; opazni so: apatija, kritizilstvo, miselnost prenašanja odgovornosti — definirati vzročno — posledične zveze!

3.6. Za skupno dogovorjene cilje določiti nosilce nalog, roke, načine in postopke realizacije ter odgovornost.

3.7. Predhodne razprave ne smejo potekati brez vključitve in sodelovanja DPO.

4. Problemske konference ZK.

4.1. Delovna skupina pripravi osnovno gradivo v tezah, ki ga najprej obravnavajo OO ZK.

4.2. Sklic problemske konference ZK, na kateri se z analizo določijo skupni cilji. (Sestava: vsaka OO ZK do 5 delegatov, predsednik K OO ZS, KS OO ZSM, centralnega DS, direktorji TOZD in sekretarji in člani KPO!)

4.3. Izbrane teme in delovne skupine.

4.3.1. Proizvodnja (F. Vraber, S. Brglez, M. Ledinek) — obravnavo v maju 1983 (10.—20. OO ZK, 20.—25. PK).

4.3.2. Sistem nagrajevanja (J. Butolen, F. Kodela, T. Lovrenčič) obravnavo v juniju 1983.

4.3.3. Povezovanje (A. Gojčič, A. Kovač, T. Čeh). —

4.3.4. Izvoz (M. Longhino, E. Šara, B. Pelcl).

4.3.5. Sistem odnosov v kooperaciji (I. Zupanič, M. Berden, kooperant).

4.3.6. Samoupravljanje in DPO (J. Tarbuk, M. Korošec, F. Bezjak).

4.4. Realizacija dogovorjenega!

Vodja tajništva samoupravnih organov
Joco Tarbuk

VPLIVI RAZVOJA TEHNOLOGIJE V SVETU IN PRI NAS

Učinki tehnologije so mnogo bolj vsestranski, kot je bilo doslej zaslediti v strokovni literaturi. K temu spoznanju je pripomoglo obsežno empirično proučevanje. Na podlagi raziskav pa je mogoče sklepati, da ni dovolj upoštevati le primarnih in načrtovanih učinkov, temveč tudi sekundarne, ki so neupoštevana posledica primarnih, ter še skrite in stranske učinke. Pogosto se namreč zgodi, da ima uvedba nove tehnologije drugačne učinke, kot so bili pričakovani.

Nasploh so učinki razvoja tehnologije za človeka še vedno pozitivni in negativni. Eden te-

meljnih dosežkov razvitejših tehnologij, zlasti avtomatizacije in mikroelektronike, je večja racionalnost proizvodnje. Omogoča, da izdelamo več ob enakih vhodnih količinah oz. enako proizvodnjo ob manjših stroških. To ima za posledico krajšanje potrebne delovnega časa in povečanje produktivnosti. V razvitih kapitalističnih državah opazimo sleden smeri tehnološkega razvoja:

- uvajanje avtomatizacije v proizvodnjo: tu gre za avtomatizirano strežbo strojem in kontrolo proizvodnega procesa, uvajanje robotov v proizvodnjo, avtomatizirano testiranje kvalitete in

kvantitete proizvodnje ter avtomatiziranje transporta in skladišč.

- racionalizacija tehnike za obdelavo materialov: sem spada manjše energetske potrošnje na enoto proizvoda ter novi postopki obdelave materialov (npr. laser);

- uvajanje novih materialov v proizvodnjo;

- uvajanje avtomatizacije v pisarniško poslovanje, kar pomeni bistvena razrešitev in poenostavitev uporabe računalnikov, avtomatiziranje knjigovodstva, evidenc v skladiščih itd.

Glavni negativni učinki:

- zmanjšuje se število delovnih mest, ki jih zasedajo delavci, gre torej za grožnjo tehnološke brezposelnosti;

- za znatno število delavcev nastane potreba po hitrem prešolanju (prekvalifikaciji);

- zmanjšanje strokovne zahtevnosti delovnih mest;

- vidno povečanje psihičnih obremenitev (npr. v pisarniškem poslovanju delo pri ekranih, ki sicer poteka v ugodnem okolju in je fizično nezahtevno, pomeni pa bistveno višje zahteve glede pozornosti, ostrine vida itd.)

Jugoslovanska tehnološka razvitost seveda zaostaja za najrazvitejšimi državami — zato pa problematiko doživljamo po svoje. Iz izkušenj drugih se lahko naučimo, kaj nas čaka jutri. Za dosedanj razvoj Jugoslavije je bila značilna hitra industrializacija (industrija pri nas še vedno zaposluje večji del zaposlenega prebivalstva kot v razvitih deželah!).

Istočasno je potekal proces urbanizacije. V slabih 50 letih se je delež kmečkega prebivalstva zmanjšal od 3/4 na manj kot 30 %. Zato ni presenetljivo, da so imeli pri oblikovanju novih delovnih mest glavno vlogo ekonomski dejavniki. Tudi izkoriščenost moderne tehnologije je pri nas razmeroma slaba, vendar to ne pomeni, da ne poznamo problematike modernizacije tehnologije in njenih socialnih učinkov.

Omeniti kaže tele vidike:

- izvozna usmeritev pomeni zahtevo po konkurenčnosti na mednarodnem trgu, pri tem pa ima tehnološka modernizacija pomembno vlogo;

- socialna varnost zaposlenih je pri nas razmeroma visoka, z zakonom je omejena takoimenovana tehnološka brezposelnost;

- z vidika uresničevanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov je posebej zanimivo, koliko tehnologija določa organizacijo dela oz. kolikšno variabilnost organizacije dela dopušča;

- uresničevanje samoupravljanja zadeva ob problem strokovnosti, saj nastaja vprašanje, do kakšne mere lahko samoupravitelji odločajo tudi o težjih strokovnih vprašanjih;

- moderna tehnologija zmanjšuje stopnjo usposobljenosti za delo, hkrati pa uresničevanje samoupravnega položaja delavcev zahteva vse večjo usposobljenost za sodelovanje pri upravljanju;

- posebno okoliščino v načrtovanju tehnološkega razvoja pomenijo tudi velike razlike med bolj in manj razvitimi predeli Jugoslavije;

- pomembna prednost samoupravljanja je v tem, da tehnološka modernizacija ne more iti na škodo zaposlenih, vprašanje pa je, ali takšna ureditev ne ovira modernizacije.

J. TARBUK

Kdaj jagnjetina na naši mizi?

Na naših farmah so precej obsežne travnate površine, ki doslej niso bile najbolje izkoriščene. Travo so sicer doslej kosili posamezni zainteresirani občani, vendar pa vsi niso vedno upoštevali veterinarsko sanitarnih zahtev, ki so nujne pri živi proizvodnji. Zaradi tega je obstajala nevarnost, da se vnesejo v farne kužne bolezni (morebiti pa se tudi so).

Prav to dejstvo je dalo misliti, kako izkoristiti travo, ne da bi v farne prihajali ljudje izven delovne organizacije. Kot uporabna možnost se je pokazala, rediti ovce (za katere nekateri pravijo živa kosilnica).

Odločitev je padla in 8. aprila smo že na farmi Kidričevo naselili prvo pošiljko 37 mladih ovac od dveh kooperantov KZ Luče iz Savinjske doline. Trudimo se še povečati čredo na 50 do 60 zdravih mladih ovac. Če se bodo do-

bro »vživele« v novo okolje in naše vremenske pogoje, bomo jeseni nabavili še plemenskega ovna in prihodnje leto že pričakujemo lastni zarod.

Cilj take odločitve je bil: izkoristek dokaj obsežnih travnatih površin, odprava vvida tujih ljudi med farmske objekte, seveda pa tudi ekonomski efekt, predvsem meso za popestritev ponudbe in volna. Mleko za nas zaenkrat ni zanimivo.

To so le načrtovanja, saj še ne vemo, kako se bodo ovce na našem področju udomačile in uspevale. Vsekakor smo optimisti, saj pred dvajsetimi leti tudi za piščance nismo vedeli kako bo šlo — pa je.

Prepričani, da bodo naši strokovnjaki obvladali tudi tehnologijo reje ovac, si bomo v delovni organizaciji prizadevali pridobiti čimveč mladičev. Vse zdrave

mladice bi plemenili, dokler ne bi z ovcami naselili vseh farm. Jagnjice pa bi v glavnem spitali na okrog 30 kg, nakar bi jih kot jagnjetino prodali in s tem popestrili izbiro v naših mesnicah.

Kupljene ovce so bile najprej v posebni ogradi (»karanteni«) zaradi razkužbe, da ne bi slučajno vnesle v farne parazite. Preden so jih spustili na plano, so jih še pregledali in tetovirali — označili — zaradi evidence, pa tudi zato, da ne bi »našle poti skozi ali preko ograje«.

Sedaj je čreda že spuščena »na prosto« na farmi Kidričevo in Branko Firbas, vodja te farne pravi, da so prvotni stres že prebolele. Privadile so se že na novo okolje, spremembo krme in na spremenjene klimatske pogoje. Pravi, da so kar živahne, torej se dobro počutijo.

L. C.

Poskusna čreda — čreda od katere veliko pričakujemo

Vaš delegat poroča - Vaš delegat poroča

Skupščina SIS za zaposlovanje

Sem vodja delegacije SIS za zaposlovanje v TOZD Mesna industrija. Kot delegat konference SIS za zaposlovanje OZD Perutnine sem se dne 28. 3. 1983 udeležil seje skupščine Občinske skupnosti za zaposlovanje. Program je bil pester, gradiva pa, katerega smo obravnavali in ob njem sprejemali zaključke, veliko.

Dnevnega reda ne bi navajal. Dotaknil se bom samo najbolj perečih problemov, ki smo jih obravnavali, kot so brezposelnost, zaposlitev teh ljudi, predvsem mladine, ki je končala šolanje in čaka na zaposlitev, in pa na kraju usmerjeno izobraževanje.

V naši občini je brezposelnost znašala v letu 1981 5,4 % in je v letu 1982 narasla na 6,5 %, kar je zelo zaskrbljujoče. Kljub temu da se v vseh OZD planira in dviga rast proizvodnje in se s tem odpirajo tudi nova delovna mesta, je povečanje po teh še vedno večje od ponudbe in tako višek delovne sile še vedno narašča. Problem se rešuje tako, da se zaposlujejo najprej tisti, ki so socialno ogroženi in pa tisti, ki

izpolnjujejo pogoje. Ker občine med seboj sodelujejo, je možnost zaposlovanja tudi v drugih občinah in industrijskih centrih, za kar pa se večina težje odloča. Skoraj vsak se želi zaposliti doma in tako čakajo na primerno zaposlitev.

Za usmerjeno izobraževanje je bilo potrebno napraviti natančne analize in ugotoviti, kateri kadri so potrebni, potem pa usmeriti mladino v to, da ne bi prihajalo do viška raznih profilov, katere je treba potem prekvalificirati, da se lahko zaposlijo ali pa morajo dolgo čakati, da dobijo delo v svojem poklicu. Zaradi tega bi bilo in je potrebno več sodelovanja med šolami, združenim delom in skupnostmi za zaposlovanje.

Po tem kratkem povzetku lahko ugotovimo, da ima SIS za zaposlovanje veliko nalog, veliko odgovornega dela, dolžnost nas vseh pa je, da se trudimo in po svojih močeh prispevamo svoj delež, da bodo zastavljene naloge realizirane.

Ciril Centa

Zmanjšana prispevna stopnja za otroško varstvo

Dne 31. 3. je bila 4. seja skupščine Skupnosti otroškega varstva na kateri smo obravnavali poročilo o delovanju v letu 1982, realizacijo finančnega načrta ter bilanco stanja skupnosti otroškega varstva občine Ptuj.

Večji poudarek je bil dan programu dela in finančnemu načrtu za leto 1983.

Skupnost, kot vemo, izvaja naloge na področju predšolske vzgojnovarstvene dejavnosti, uresničevanju denarnih in materialnih pravic ter organizacije letovanja v počitniški koloniji v Biogradu.

Ker je bilo v letu 1982 zbranih več sredstev, kot je znašala dogovorjena poraba, se bodo presežki v skladu s sporazumom poračunali. Zaradi tega se s 1. 3. prispevna stopnja za denarne pomoči znižuje z 0,94 na 0,93, za vzgojno varstveno dejavnost pa z 1,07 na 1,02 %. Zmanjšana stopnja je bila obračunana že s 1. 3. In nam je ta sprememba služila bolj kot informacija, kot pa tema za razpravo, in samoupravno odločanje.

Skupnost je tudi podaljšala sklep o subvencioniranju cene staršem za otroke, ki so vključeni v vzgojno varstveni zavod. Program male šole za otroke, ki niso vključeni v vzgojno varstve-

ni zavod, bo povečan iz dosedanjih 120 ur na 600 ur.

Pravica do denarne pomoči se ugotavlja na osnovi socialnega položaja družine pri tem pa se upoštevajo tudi druge oblike družbenih pomoči, ki jih otrok oz. družina že prejema. Usmeritev skupnosti pri dodeljevanju pomoči je predvsem zmanjšati število upravičencev ter dati čim izdatnejšo pomoč nujno potrebnim.

Živahna razprava se je razširila pri obravnavanju programa dela skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti kjer smo imeli naslednjo pripombo:

— predlagana potreba po zaposlitvi pravika in planerja — statistika (po kriteriju opravi od leta 1978 nezasedeno), ni skladno s politiko omejevanja zaposlovanja v strokovnih službah SIS.

— rešitve je treba iskati v reorganizaciji in racionalizaciji dela ter združitvi strokovnih služb vseh SIS družbenih dejavnosti v eno strokovno službo, ki je v pripravi.

To stališče je podprl tudi delegat družbenega sindikalnega sveta, prav tako pa tudi delegat iz zbora izvajalcev iz vzgojno varstvenega zavoda.

Marija DRAŠKOVIČ

Poročilo s seje skupščine SIS za kulturo

Dne 4. 4. 1983 sem kot delegat Perutnine sodelovala na 5. seji Skupščine SIS za kulturo v dvorani Narodnega doma.

Skupščini sta prisostvovala oba zbora, zbor izvajalcev in zbor uporabnikov. Dnevni red je bil obsežen, obsegal je 15 točk.

Kot na vsaki seji skupščine so tudi tokrat opozarjali delegate glede na udeležbo na skupščinah.

Razpravljali smo o poročilih zbora izvajalcev kulturne skupnosti in sprejeli:

— poročilo o uresničevanju programa in finančnega načrta Kulturne skupnosti,

— poročilo o izvajanju Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Kulturne skupnosti,

— poročila izvajalcev programa Kulturnih dejavnosti,

— poročilo o izvajanju delegatskega sistema,

— realizacijo finančnega načrta skupnosti za leto 1982.

Obravnavali smo tudi Predlog programa dela za leto 1983 in Finančni načrt za leto 1983.

Delegacija Perutnine je za 5. sejo skupščine SIS za kulturo pripravila kar 5 delegatskih vprašanj.

— Pri predlogu finančnega načrta za leto 1983 smo zahtevali

obrazložitev zmanjšanja prihodka iz sredstev Kulturne skupnosti Slovenije in nesorazmerne porazdelitve sredstev za akcije Kulturne skupnosti.

— Skupne službe SIS so se sklenile združiti. Postavili smo vprašanje pravilnosti postopka za združitev, ker nam je bil podan v obravnavo kar predlog za združitev, ne pa tudi osnutek predloga.

— Podvomili smo tudi v upravičenost zahteve o povečanju kadrov v skupnih službah SIS in sicer zahteve po zaposlitvi pravika in planerja — statistika, prav tako pa o zaposlitvi režiserja v Gledališču Ptuj.

Na delegatska vprašanja smo zahtevali pisne odgovore, vendar jih do 20. 4. 1983 še nismo prejeli. Mislim, da nam bodo odgovori na vprašanja dostavljeni skupaj z gradivom za 6. sejo skupščine, zato jih bomo objavili naknadno.

mb

6. seja zbora uporabnikov in zbora izvajalcev OZS Ptuj

V petek, dne 15. 4. 1983 sem se udeležil kot delegat Meso-kombinata »Perutnina« Ptuj 6. seje zbora uporabnikov občinske zdravstvene skupnosti Ptuj.

Že iz same prisotnosti delegatov se je videlo, da se predvsem delegati iz zbora uporabnikov še vedno ne zavedajo svoje funkcije v delegatskem sistemu.

Seja skupščine je potekala po točkah dnevnega reda. Pomembna pa se mi je zdela predvsem 2. točka, kjer je nakazan finančni načrt Občinske zdravstvene skupnosti Ptuj za financiranje dejavnosti v letu 1983.

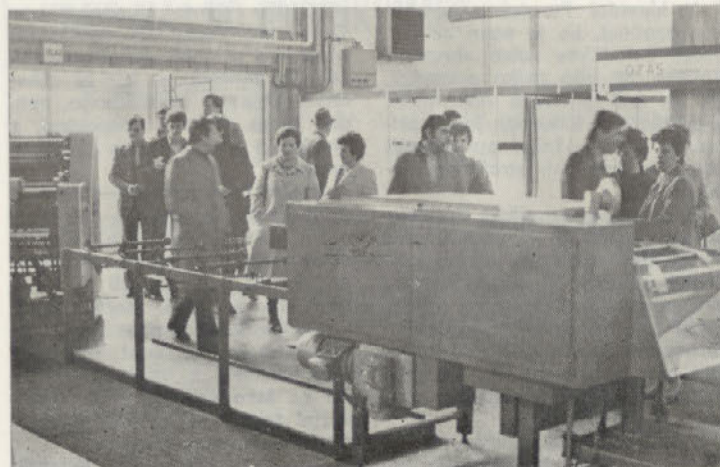
Se posebej važna in okrog katere je bilo največ vroče razprave je bila 3. točka dnevnega reda, ki govori o izhodiščih za pravo sporazumov o svobodni menjavi dela pri OZS Ptuj. Zelo poglobljeno so razpravljali o delegatih iz vrst zbora izvajalcev in dajali razne pripombe glede na izhodišča, v katerih je naka-

zano, da se s programi ohranja raven zdravstvenega varstva oz. ga je potrebno izboljševati. Na drugi strani pa so seveda resolucijska določila, ki omejujejo vire financiranja. Tako so bili delegati iz vrst zbora izvajalcev mnenja, da je nemogoča realizacija postavljenega programa v okviru razpoložljivih finančnih sredstev in so predlagali, da se doda nova točka dnevnega reda. Tako bi se izhodišča med letom dopolnjevala glede finančnih osnov s splošno varolizacijo. V kolikor pa do valorizacije ne pride, bi skupščina razpravljala o zmanjševanju programa.

Na seji skupščine je bilo tako opaziti, da se še vedno ne zavedamo težkega gospodarskega položaja v katerem se nahajamo, in da bo potrebno postavljene naloge reševati in izvajati le z boljšo organizacijo na vseh področjih in večjo angažiranostjo vseh nas.

Franc BER

Strokovna ekskurzija delavcev TOZD Ptuj na tiskarno na Intergrafiki — ogled tiskarske opreme

Urejen arhiv pomaga k boljšemu poslovanju

V sodobnem pisarniškem poslovanju lahko registracija dokumentacijskega gradiva deluje ob minimalnih evidencah. Vendar pa nam ta evidenca mora zagotavljati, da bomo za zaželeno gradivo ob vsakem trenutku vedeli, kje se nahaja kak del dokumentarnega gradiva, oziroma, ali je že rešen. S tekočim arhivom obeležujemo dokumentarno gradivo, ki je sicer že rešeno, a ga strokovni delavci večkrat potrebujejo pri svojem delu. Za gradivo, ki ima še pomembno vlogo za organizacijo, ožjo ali širšo družbenopolitično skupnost, pa uporabljamo izraz stalni arhiv. Ne glede na to, kje se dokumentarno gradivo nahaja (v tekočem ali v stalnem arhivu) pa velja opozoriti, da je sodobno organiziran sistem poslovanja z dokumentarnim gradivom predpogoj za kvalitetno arhiviranje.

Ne bi se spuščal v podrobnosti o arhiviranju, o rokih hrambe posameznega gradiva in o izločanju le tega, ampak bi rad povedal le nekaj stvari, značilnih za našo delovno organizacijo. Glede na prostorsko stisko v poslovnem centru (govorim samo o prostoru, namenjenem za arhiv) sem se odločil, da v prostorih za arhiviranje uredim samo tekoči arhiv, saj za kaj drugega skoraj ni prostora. Povedati moram, da sem delo arhivarja začel opravljati s 1. 1. 1983 in da je takrat bil prostor v precej neurejenem stanju. Grmade različnega odpadnega papirja in podobnih stvari je bilo treba odstraniti, da o čiščenju sploh ne govorim. Marsikdo bi se vsega tega nereda prestrašil, kot sem se ga tudi sam prvi trenutek, vendar sem začel in danes po štirih mesecih delam v dokaj boljšem in lepšem okolju, kot je bilo to prve dni. Še zdaleč pa ne morem govoriti o urejenosti in popolnosti, ki ga zahteva zakon o arhivi-

Sedaj je že prijetno pogledati v arhiv, čeprav bo do dokončne ureditve potrebno še veliko strokovnega dela

ranju, saj so tu še velika selitvena dela iz tekočega v stalni arhiv oz. skladišče, potem popis vsega dosedaj nestalnega gradiva in ošifriranje le-tega.

Ne vem kako si boste vse skupaj predstavljali, ko vam povem, da bi bilo potrebno za ureditev vseh prostorov za arhiviranje najmanj dve do tri leta trdega dela. Vendar v tem času še zdaleč ne bi bilo vse popolno. Sicer pa so mi to rekli strokovnjaki iz Pokrainskega arhiva v Ptuj, ki imajo s podobnim delom že dolgoletne izkušnje.

Zato bi pa prosil vse naše službe in sektorje, da bi takrat, ko bodo na vrsti za selitve, kar največ pomagali in upam da bodo. In seveda z vašo pomočjo bo arhiv v doglednem času dobil podobo pravega arhiva.

Fredi Merc

IZ PRAVNE PRAKSE

VRNITEV STANOVANJSKEGA POSOJILA OB PRENEHANJU DELOVNEGA RAZMERJA

Ustavno sodišče je zavrnilo pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti pravilnika o delitvi stanovanjskih posojil, ki je med drugim določal tole: »Delavec, ki zapusti delovno organizacijo po svoji želji ali krivdi, mora takoj vrniti ves še neodplačani del posojila. Ta vrnitev pa se ne zahteva od delavca, ki ima najmanj deset let delovne dobe in je najmanj pet let od dneva dodelitve posojila nepretrgano delal pri organizaciji.« Pri preizkusu te odločbe pravilnika je ustavno sodišče ugotovilo, da spada določanje osnov in meril za dodeljevanje stanovanjskih posojil — všteti pri tem tudi pogoje in način njihovega vračanja — v področje samoupravnega urejanja delavcev v organizacijah združenega dela. Te pogoje, osnove in merila določajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v delovnih in drugih skupnostih v svojih samoupravnih splošnih aktih, upoštevajoč pri tem poleg določb ustave in zakona o združenem delu tudi temeljna načela, ki jih skladno s 324. členom ustave določajo na to področje se nanašajoči republiški zakoni. Ustavno sodišče je tako ugotovilo, da omenjena določba pravilnika ni v neskladju z ustavo in

zakonom. Pri tem je upoštevalo določbe zakona o združenem delu, da pri uresničevanju pravice dela z družbenimi sredstvi delavci v TO skupaj in enakopravno odločajo med drugim tudi o delitvi sredstev za skupno porabo v skladu z osnovami in merili za ugotavljanje prispevka, ki ga s svojim živim in minulim delom dajejo k ustvarjanju dohodka. Te osnove in merila, pa določijo v svojem samoupravnem splošnem aktu, pri čemer upoštevajo poleg načela delitve po delu tudi načelo solidarnosti.

Tudi zakon o stanovanjskem gospodarstvu in republiški zakon o stanovanjskih razmerjih določata, da delavec rešuje svoje stanovanjsko vprašanje sam in skupaj z drugimi delavci v TO na način, kot to določijo delavci v svojih samoupravnih splošnih aktih.

Iz odločitve sodišča lahko zaključimo, da določba pravilnika ni v neskladju z ustavnimi določbami, ki se nanašajo na samoupravno urejanje pravic in obveznosti delavcev v zvezi z upravljanjem in uporabo sredstev skupne porabe, in tudi ne pomeni omejevanja ustavno zagotovljene delavčeve pravice do svobodne izbire zaposlitve in delovnega mesta.

T. R.

Pokvarjena signalna naprava ne koristi

V našem glasilu smo že veliko pisali o škodah, ki nastajajo pri nekaterih (k sreči redkih) kooperantih. Še več opozoril in obvestil pa jim posredujejo iz strokovnih služb TOK. Skupno skrbijo tudi za uvajanje, in izpolnjevanje signalnih naprav, katerih naloga je, opozoriti kooperanta, če v hlevu ni kaj v redu.

Veliko je bilo tudi posredovanih opozoril, da signalna naprava ne preprečuje škode, marveč le opozarja na nenormalno situacijo v hlevu. Seveda pa opozarja le, če brezhibno deluje. Vsi kooperanti so tudi obveščeni, da morajo sami skrbeti za brezhibno delovanje teh naprav, čeravno servisna služba občasno opravlja preventivne preglede.

Kako si torej naj razlagamo zadušitev pri Jožetu Laubiču iz Lutarij, pri katerem so se zadušili piščanci v skupni živi teži okrog 18 ton. Do zadušitve je prišlo, zaradi izpada električne energije, signalna naprava pa je pri njem bila že dalj časa v okvari.

Pri tem je potrebno opozoriti na ogromno družbeno škodo, saj je samo škoda v materialu (to je DSP, krma in energija) okrog 1.300.000 din. Dejanska škoda je seveda nekajkrat višja. Najbolj hudo pa je to, da je zaradi slabega nadzora jate, tolikšen izpad v situaciji, ko nam je dragocen vsak kilogram mesa.

Urednik

Pesek slučajno ni mogel zaiti v krmilnike Krmila z dodatkom peska

V klavnici Perutnine so bili presenečeni, ko je stroj za čiščenje žledčkov začel »hrustati pesek«. Ni bilo težko ugotoviti, da so bili piščanci nakrmljeni s krmilom, v katerega je bil pri-mešan pesek. Takoj so ustavili stroje in poklicali strokovne delavce TOK.

Delavci in tehnično vodstvo Mesne industrije in kooperacije so skupno ugotovili, da so piščančji žledčki resnično vsebovali pesek. Tudi lastnika klanih živali so nesporno ugotovili. Strokovni delavci TOK so obiskali tudi kooperanta in se prepričali, da pesek slučajno ni mogel od piščancev.

S pokrmljenim peskom, ki je vsekakor težji in cenejši od

piščančje krme (posebej na Dravskem polju), bi kooperant sicer res pridobil nekaj nezastuženega denarja, za kar bi oškodoval delovno organizacijo, vendar je to malo v primerjavi, s škodo, ki je nastala na klavniški opremi.

Zaradi nevestnega ravnanja kooperanta je moralo 12 ljudi ročno čistiti žledčke, čistilni stroji, vredni 17 starih milijonov, pa so se poškodovali v toliki meri, da so 30 % manj vredni.

To je torej prava škoda in sedaj trkammo na vest in zavest kooperantov, z opozorilom, da bo za tako početje vsak odgovarjal tako, kot bo tudi povzročitelj sedanjega primera.

Urednik

27. aprila v gostilni — starejši in mlajši gost

- Čuj! Zakaj je danes tako prazno?
- Saj je vendar praznik!
- No, ob praznikih je ponavadi bila najbolj polna oštarija.
- Včasih že, včasih. Sedaj pa ob praznikih vsi delajo, pijejo pa takrat ko so v službi.

Na Bregu pred dvajsetimi leti

V zadnji številki Ptujškega perutninarja smo zasledili poziv urednika, da bi občasno objavljali spomine na dogodke pred dvajsetimi oz. desetimi leti. Mislim, da je uredništvo storilo prav, da zbiramo zanimivosti iz zgodovine našega razvoja, tako Perutnine kot perutninarstva. S tem bomo popestrili vsebino našega glasila in zapisali tisto, kar lahko nekateri zanimajo, ne da bi se česa posebej naučili, temveč, da bi se razvedrili, včasih pa tudi zamislili. Upam, da nas bo več, ki se bomo od časa do časa oglasili.

Pobrskal sem v svojih spominih in v neurejeni arhivi. Tako sem se spomnil dogodka, kateri je meni in takratnim sodelavcem ostal v trajnem spominu. Breg je takrat pomenil dejanski »klanec« za ptujske perutninarje. Bili smo začetniki v intenzivni vzreji brojlerjev, poleg tega pa smo jih hoteli vzrediti čim več, in to po neki tehnokratski tehnologiji, katera je bila sprejeta na banki v zveznem merilu in pogojno ob sprejemanju kreditov. To je bila vzreja »dvojnega ambienta«!

Dan stare piščance smo vhljavljali v gostoti 35–40/m² in jih vzrejali do 40 dni, nato pa preselili v sosednji protsor na dvojno vzrejo površino. Ni potrebno omenjati, da je bila kvaliteta krmil ekstenzivna, da veterinarjev — specialistov v Sloveniji sploh ni bilo in da smo vzrejali pasemske piščance oz. križance White Rock x Cornish. Valilna jajca smo kupovali ter valili v prvi improvizirani valilnici (v prostorih med laboratoriji in sejno sobo) v bivšem stanovanju mlinarja.

V letu 1963 smo na Bregu vzrejali v A in B objektu ter vhljavljali v objekte I–XI (takoj po dograditvi) tedensko po 11.000 DSP.

Zdaj pa k dogodku:

Popoldan, dne 8. januarja 1963, se je v objektu B1 zadušilo od stanja 10.165 piščancev 1.104 komadov, na objektu B2 pa od stanja 10.440 piščancev 1.566 komadov ali skupaj 2.670 komadov. V prvem objektu so bili piščanci v starosti 39 dni (tik pred selitvijo), v drugem pa teden dni mlajši. Do tega dne je bil pogin okrog 7–8 %. Odgovornost pred upravo je bila precejšnja, razumevanje pa tudi, saj ni bilo nobenih disciplinskih posledic. Takrat sem bil tehnični vodja farne in sem moral podati pisno izjavo, katero citiram.

»Glede pogina piščancev v objektih B1 in B2 v noči od 8. 1. na 9. 1. dajem sledeča pojasnila in mnenje:

1. Vzrejališče, kjer je nastal pogin, je grajeno med prvimi proizvodnimi objekti tako, kot je predvideval projekt. V letošnji zimi se je izkazalo, da objekt ni primeren za vzrejo piščancev v zimskih mesecih, ker je izolacija preslaba. Poleg tega je ventilacija nemogoče izvesti tako, kot bi bilo potrebno. Objekt je tudi projektiran za seljenje piščancev iz enega prostora v drugega, kar pa je v zimskem času neizvedljivo,

ker so spremembe za piščance prevelike.

2. Čez dan dne 8. 1. 1963 sem bil na farmi do 16. ure. Klima na B1 in B2 je bila razveseljivo dobra kljub koncentraciji piščancev. V razgovoru z ing. Zorko, katera dnevno meri mikroklimo v B1 sem tudi zvedel, da je bila ob 12.00 uri relativna vlaga v vzrejališču 65 % in da je tudi procent amoniaka padele. Oba sva tega dne ugotovila, da je režim ventilacije primeren. V zvezek »Naročila nočnim čuvajem«, kjer dajem pisna navodila po potrebi, sem 7. 1. 1963 zapisal: »Čez noč ne kuriti na B1 in B2. Na obeh oddelkih vzdrževati temperaturo okrog 21° C. Potrebna je dobra ventilacija. Po možnosti ne ventilirati s kaloriferji, ker je prepih. Okna na eni strani naj bodo sneta, le če pritisne zima pod –3° C, je potrebno okna od časa do časa zapreti in odpreti. Nočna čuvaja naj prvenstveno pazita na B1 in B2, da bo urejena ventilacija. Tudi vrata na obeh vseh oddelkih naj bodo odprta...«

3. Zadnjič je bilo kurjeno v noči od 3. na 4. 1. ker sem že ustno naročil, da se preneha kuriti čez noč. Čez dan pa smo zadnjič kurili 31. 12. 1962. Prizadevali smo si, da bi postopoma vzdrževali temperaturo in pripravljali piščance na nižjo temperaturo zaradi selitve, ki predstoji. Za potopno zniževanje temperature so bila dana pisna navodila v zvezku za nočne čuvaje. Zunanja temperatura, katero zapisujemo nočni čuvaji in perutninarke, je bila v zadnjih treh dneh sledeča:

ob uri	7.	11.	14.	19.	23.	3.
7.1. °C	1	4	3	2	0	0
8.1. °C	–1	4	4	1	1	1
9.1. °C	1	4	2	1	1	0

Po izjavah je prišlo do pogina dne 8. 1. 1963 od 18. do 19. ure, ko je bila zunanja temperatura med 4 in 1° C, torej enaka kot prejšnji dan, ko je bil isti režim ventilacije in brez gretja. Mene je dežurni perutninar obvestil na dom okrog 19.30, češ da se piščanci tiščijo in da je nekaj že zadušeni.

V objektu B1 je tudi minimum — maksimum termometer, ki registrira najnižjo in najvišjo temperaturo. Stanje na termometru vsak dan ob 11.00 uri uničimo z magnetom. Registrirano je, da je bila najnižja temperatura od 8. na 9. 1. 1963 +4° C.

4. Osebnostno mnenje, da je nočni čuvaj takoj, ko je prišel v službo ob 16.30 zaprl okna na obeh oddelkih, ker je smatral, da je piščancem prehladno in je mislil ukrepati najbolje. To pa je bilo v nasprotju z zahtevami za piščance in odločilno, da je nastopila zastrupitev s CO₂ NH₃ ob pomanjkanju kisika.

Uporaba kisika pri piščancih je ogromna, izdihanega, pokvarjenega zraka je prav tako veliko. Zato je možno, da nastopi pri zaprtjem ambientu hitra zastrupitev živali. To potrjuje tudi izjava, nočnega čuvaja in ostalih prisotnih, da so bili piščanci močno žejni, zadušeni piščanci pa

Začetek gradnje farne na Bregu

(Foto: arhiv PP)

oznojeni. Če bi bili paščanci zadušeni od mraza, ne bi bili žejni.

V moji dosedANJI praksi sem imel večkrat primer, da so nastopile katastrofe vedno v tistih objektih, kjer je bila proizvodnja regulirana na obrtniški sistem, kar pa velika industrijska proizvodnja, ki pri nas nastaja ne prenese. Konec citala.

Razvidno je, da smo se takrat morali veliko ukvarjati z mikro-

klimo. Na B objektu je bilo po naši zamisli poskusno instalirano ogrevanje s toplo vodo — peč Emo, kurjava s premogom in ogrevanje s horizontalnimi cevastimi registri v višini 40 cm! Brez avtomatike! Z ogrevanjem so bili veliki problemi, še večji pa s klimo ambienta.

Zanimivi so tudi takratni končni vzrejni rezultati:

Oddaja	7.224 komadov	7.989 kg	7.057 kom	6.896 kg
Izgube		34,6 %		37,1 %
Povprečna teža		1,1 kg		0,97 kg
Starost		87 dni		75 dni

Takšni proizvodni rezultati so tudi pred dvajsetimi leti bili vprašljivi, proizvodnja pa nerenabilna. Zato smo leta 1963 zahtevali od Zveznega odbora za perutninarstvo (spominjam se le nekaterih kot dr. Adič, ing. Kump, ing. Miljkovičeva, ing. Eldupović), da preveri naše rezultate in da nam odobri vzrejo po normalni tehnologiji. Sestanek je bil v Ptuj, kjer smo z našo zahtevo uspeli.

Veliko težav smo tudi imeli z nabavo stelje in s kondicioniranjem nastilja. Tedensko smo do-

bivali le 35–40 m³, potrebovali pa bi dvakrat toliko. Naši prvi dobavitelji hoblinja so bili predvsem Železniške delavnice Ptuj, Potrč, Soštarič, Zlahtič in Mizarstvo. Nastilj v hlevu smo rahljali in to tedensko vsaj enkrat!

Radi povemo, da je danes drugače, proizvodnja je velika, kvalitetna, dobro organizirana itd. Česte zadušitve piščancev pa nas opozarjajo, da moramo biti še vedno pazljivi rejci, da bo takšnih dogodkov čim manj.

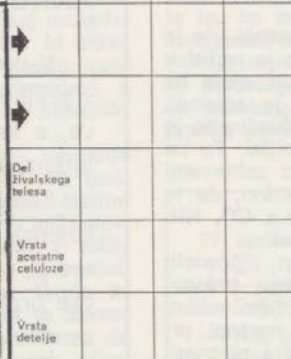
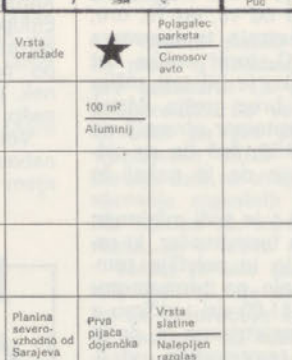
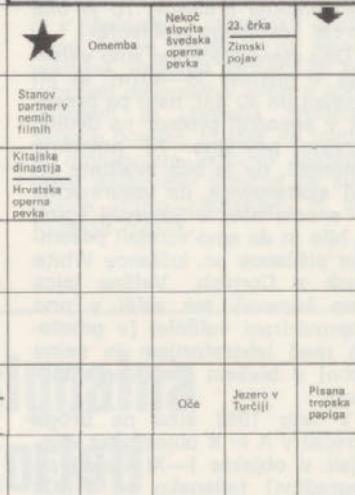
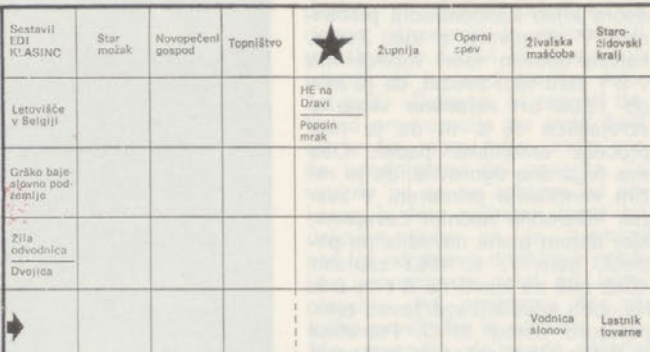
S. Brglez

KAKO NAJ BO RUBRIKI IME?

V uredništvu smo se razveselili, da smo na povabilo v prejšnji številki glasila že dobili prvi prispevek, ki pove, s kakšnimi težavami so se ubadali ob prehodu na intenzivno rejo piščancev brojlerjev.

Sedaj vabimo še druge sodelavce, kooperante in upoko-jence k sodelovanju. Morebiti bi rubrika lahko postala redna, ne le občasna. Da bi rubrika bila res vaša, vabimo vse bralce, da pošljete v uredništvo predloge, kako naj se rubrika imenuje.

Uredništvo

PTUJSKI PERUTNINAR, glasilo delovnega kolektiva in kooperantov Mesokombinata Perutnina Ptuj, izdaja delavski svet OZD. Glasilo ureja uredniški odbor: Mirko Bauman, Franc Bezjak, Jakob Butolen, Lojze Cajnko, predsednik, Milivoj Cimerman, Jože Klemenčič, namestnik predsednika, Anton Medved, Zoran Milovanovič, Marlija Pešec. Glavni urednik Lojze Cajnko, odgovorni urednik Jakob Butolen. Naklada 1950 izvodov, uredništvo in uprava Ptuj, Potrčeva 8. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka, na podlagi mnenja Sekretariata za informacije prl IS SR Slovenije, št. 421-1/72, z dne 5. 12. 1977. Tiska TOZD Ptujška tiskarna, Ptuj.